

Tárgytematika

Félév:	2013/14/2
Tárgynév:	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményben
Tárgykód:	ALPEPA1081
Felelős szervezet neve:	Pedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA15
Tárgyfelelős neve:	Annási Ferenc
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Oktatás célja:

A pedagógusi tevékenység hatékonyságát befolyásoló tényezők szisztematikus áttekintésével az intézményi működés sajátosságainak feltárása

Tantárgy tartalma:

Részletes tematika:

A hatékony és eredményes iskola nemzetközi hatékonyságvizsgálatok tükrében

Irodalom:

Baráth Tibor (é.n.): Eredményes iskola. In: Közoktatási menedzser II. Szerk. Baráth T., Golnhofner E. Okker Kiadó, Bp. pp. 5-14.

Bernáth Gábor (szerk. 2008): Esélyegyenlőség-deszegregáció-integráló pedagógia. Educatio, Bp. pp. 16-20.

Lannert Judit(2006): Az iskolai eredményességi kutatások nemzetközi tapasztalatai. In: Eredményes iskola. Adatok és esetek. Szerk. Lannert J.-Nagy M. OKI, Bp. pp. 17-42.

Szitó Imre, Katona Nóra (2007): Hátrányos helyzet, veszélyeztetettség és iskolai siker. Mester és Tanítvány, 14. pp. 35-54.

A nevelési-oktatási intézmény szereplői

- Tanuló

Tanulói sajátosságok (tanulók közötti különbségek: személyiségvonások, kognitív stílus, adaptív oktatás szempontjából fontos tanulói sajátosságok, pedagógusok által kedvelt tanulók, pedagógusokat irritáló tanulók, tanári elvárások és ezekre adott reakciók stb.)

Irodalom:

Annási Ferenc (2007): Az adaptív oktatás egy lehetséges modellje iskolafejlesztési kontextusban. In: Fenntarthatóság, pedagógia, kutatás. Tanulmányok a Neveléstudományi Intézet műhelyéből. Apáczai-füzetek 2. Szerk. Kovátsné Németh Mária. Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar, Győr. pp. 140-159.

Falus Iván és mtsai (1989): A pedagógia és a pedagógusok. Egy empirikus vizsgálat eredményei. Akadémiai Kiadó, Bp. pp.135-137., 145. (A rokon és ellenszenv jelenléte).

Falus Iván és mtsai (2001). A pedagógusok pedagógiája. Nemzeti tankönyvkiadó, Bp. pp. 105-108. (A pedagógus által kedvelt tanulók, A pedagógusokat irritáló tanulók)

Falus Iván (szerk. 2003): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.

Tárgytematika

Félév:	2013/14/2
Tárgynév:	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményben
Tárgykód:	ALPEPA1081
Felelős szervezet neve:	Pedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA15
Tárgyfelelős neve:	Annási Ferenc
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Tantárgy tartalma:

pp. 58-78. (A tanuló); 223-236.

Golnhofer Erzsébet-Szabolcs Éva (2008): Gyermekkor, gyermekek, iskolák. In: A tanítás-tanulás hatékony szervezése. Adalékok a jó gyakorlat pedagógiai alapjaihoz. Alkötőszerk. Réthy Endréné, 2008. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Bp. pp. 43-53.

Hercz Mária (2005): Pedagógusok szakember- és gyermekképe (gondolatok a kognitív fejlődésről vallott nézetek megismerése közben) Magyar Pedagógia, 2. sz. 153-184.

Katona Nóra-Oland Thomas (1999): Tanulási stílus-egy integratív megközelítés. Alkalmazott pszichológia. 1. sz. pp. 17-29

Knausz Imre (2001): A tanítás mestersége. Egyetemi jegyzet. (A tanuló c. fejezet)
<http://mek.niif.hu/01800/01817/01817.htm>

Kozma Tamás (1999): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. pp. 282-283. (Diákszerepek)

M. Nádasi Mária (2001): Adaptivitás az oktatásban. Comenius Bt., Pécs. pp. 44-67.

Réthy Endréné (2003): Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulunk jól vagy rosszul? Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. pp. 61-73.

Sallay Hedvig (1999): Tanári elvárások, visszajelentések és a tanulók ezekre adott reakciói: érvényesül-e, s miként fejt ki hatását a Pygmalion-effektus? Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Összeállította: Mészáros Aranka. Eötvös Kiadó, Bp. pp. 102-112.

- Pedagógus- pedagógusmesterség

Pedagógus hatékonyságát befolyásoló tényezők. Pedagógusi kompetenciák és szttenderdek. Reflektív pedagógus, reflektív gondolkodás. Pedagógusszerepek, pedagógustípusok.

Irodalom:

Falus Iván és mtsai (1989): A pedagógia és a pedagógusok. Egy empirikus vizsgálat eredményei. Akadémiai Kiadó, Bp.(A tanár-diákkapcsolat alakítása pp.121-143., Tanár-diák kapcs.: Jó kapcsolat fontosságának megítélése)

Falus Iván és mtsai (2001). A pedagógusok pedagógiája. Nemzeti tankönyvkiadó, Bp. (Iskola funkciói pp. 41-42, Nevelő hatások; Diákkép 101.)

Falus Iván (szerk. 2003): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. pp. 80-101. (A pedagógus)

Falus Iván (2006): A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai. Gondolat Kiadó, Bp. (Pedagógusi kompetenciák)

Falus Iván – Kimmel Magdolna (2003): A portfólió. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár, Gondolat Kiadó, Bp. pp. 61-62.

Tárgytematika

Félév:	2013/14/2
Tárgynév:	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményben
Tárgykód:	ALPEPA1081
Felelős szervezet neve:	Pedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA15
Tárgyfelelős neve:	Annási Ferenc
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Tantárgy tartalma:

- Hegy Ildikó (1996): Siker és kudarc a pedagógus munkájában. A pedagógiai képességek és fejlesztésük módja. Okker Kiadó, Bp. pp. 33-52.
- Hercz Mária (2005): Pedagógusok szakember- és gyermekképe (gondolatok a kognitív fejlődésről vallott nézetek megismerése közben) Magyar Pedagógia, 2005. 2. sz. 153-184.
- Kalamár Hajnalka (2007): Az iskola mint örömforrás. In: Pedagógusmesterség az Európai Unióban. Szerk. Bábosik István-Torgyik Judit. Eötvös J. Kiadó, Bp. pp. 178-179.
- Kimmel Magdolna (2006): A tanári reflexió korlátai. Pedagógusképzés. 2006. 3-4. sz. pp. 35-49.
- Kozma Béla (1996): Pedagógia I. Comenius Bt., Pécs. pp. 106-107. (Hatástalan és hatásos tul.), 122-125. (A pedagógus vezetési stílusa és módszerei), 129-137. (Konfliktusok a pedagógiai folyamatban)
- Kozma Tamás (1999): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. pp. 280-282. (Pedagógusszerepek)
- Kraiciné Szokoly Mária (2006): Pedagógus-andragógus szerepek és kompetenciák az ezredfordulón. ELTE, Eötvös Kiadó. pp.-30-39., 61-69.
- Németh András, Boreczky Ágnes (1997): Nevelés, gyermek, iskola. A gyermekkor változó színterei. Nevelésméleti és nevelésszociológia bevezetés. Eötvös József Könyvkiadó, Bp. pp. 181-185. (A tanári szerep. A jó iskola és a jó tanár)
- Sántha Kálmán (2007): A hatékonyság kulcsa: reflektivitás. In: Pedagógusmesterség az Európai Unióban. Szerk. Bábosik István-Torgyik Judit. Eötvös J. Kiadó, Bp. pp. 293-314.
- Schmercz István (2002): Az iskolai szocializáció. In: Pedagógiai szociálpszichológia. Szerk. Schmercz István. Nyíregyháza. pp. 58-61. (Szerepkonfliktusok, szerepfeszültség csökkentése) és 151-158. (A pedagógus, mint foglalkozási szerep)
- Szivák Judit (2002): A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei. Pedagógus Könyvek. Műszaki Könyvkiadó, Bp. pp. 9-24.
- Trencsényi László (1988): Pedagógusszerepek az általános iskolában. Akadémiai Kiadó, Bp. pp. 10-21.
- Torgyik Judit (2007): A tanári szerep dimenziói. In: Pedagógusmesterség az Európai Unióban. Szerk. Bábosik István-Torgyik Judit. Eötvös J. Kiadó, Bp. pp.85-103.
- Zétényi Ágnes (1999a): A hatékony tanár. In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Összeállította: Mészáros Aranka. Eötvös Kiadó, Bp. pp. 284-316.
- Zétényi Ágnes (1999b): A tanár mint vezető, vezetési stílusok. In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Összeállította: Mészáros Aranka. Eötvös Kiadó, Bp. pp. 269-283.

- Csoportok

Csoportjelenségek az osztályban. Konfliktusok az iskolában, konfliktusmegoldó stratégiák.

Tárgytematika

Félév:	2013/14/2
Tárgynév:	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményben
Tárgykód:	ALPEPA1081
Felelős szervezet neve:	Pedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA15
Tárgyfelelős neve:	Annási Ferenc
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Tantárgy tartalma:

Irodalom:

- Horváth-Szabó Katalin (1999): Az iskolai konfliktusokról. In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Összeállította: Mészáros Aranka. Eötvös Kiadó, Bp. pp. 197-217.
- Kozma Béla (1996): Pedagógia I. Comenius Bt., Pécs. pp. 123-125. (Vezetési stílusok), 129-136. (Konfliktus)
- Mészáros Aranka (1999): Az osztály csoportszerkezete és hatékonysága. In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Összeállította: Mészáros Aranka. Eötvös Kiadó, Bp. pp.293-299.
- Schmercz István (2002): Az iskolai szocializáció. In: Pedagógiai szociálpszichológia. Szerk. Schmercz István. Nyíregyháza. pp.143-150. (Az iskolai osztály, Csoportjelenségek az osztályban)
- Szabó Éva (1999): A csoport fejlődésének és működésének alapmechanizmusai. In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Összeállította: Mészáros Aranka. Eötvös Kiadó, Bp. pp. 130-146.

- Az iskola mint szervezet

Szervezeti modellek. Szervezeti kultúra. Iskola, mint pedagógiai intézmény.

Irodalom:

- Dobák Miklós (1999): Szervezeti formák és vezetés. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp. pp. 150-154.
- Golnhofer Erzsébet (szerk. 2006): Az iskolák belső világa. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Bölcsész konzorcium, Bp. pp. 13-47.
- Kozma Tamás (1999): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. pp. 92-100. (Formális és informális szervezet, Kontrollmechanizmusok, Szervezeti alkalmazkodás, Szervezet és környezet), 268-284. (Az iskola szervezete, Az iskola légköre)
- Kőműves Zsuzsanna (2002): Az iskola mint szervezet. In: Pedagógiai szociálpszichológia. Szerk. Schmercz István. Nyíregyháza. pp. 201-218.
- Németh András, Boreczky Ágnes (1997): Nevelés, gyermek, iskola. A gyermekkor változó színterei. Nevelésméleti és nevelésszociológia bevezetés. Eötvös József Könyvkiadó, Bp. pp. 135-136. (Az iskola mint pedagógiai intézmény), 179-180. (Az iskola társadalmá).
- Serfőző Mónika (1999): Az iskola szervezeti kultúrája. In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Összeállította: Mészáros Aranka. Eötvös Kiadó, Bp. pp. 381-397.

Pedagógiai innováció

Innováció mint változtatás. Innovációs folyamat szakaszai, szereplői. Innováció-menedzselés.

Irodalom:

- Annási Ferenc (2009): Adalékok a pedagógiai innovációk természetrajzához. In: Apáczai Napok. Nemzetközi tudományos konferencia 2008. A reneszánsz értékei, az értékek reneszánsza. Tanulmánykötet. Szerk. Dr. Lőrincz Ildikó. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Győr. pp. 18-25.

Tárgytematika

Félév:	2013/14/2
Tárgynév:	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményben
Tárgykód:	ALPEPA1081
Felelős szervezet neve:	Pedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA15
Tárgyfelelős neve:	Annási Ferenc
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Tantárgy tartalma:

Kovács Sándor (1984): A nevelésügyi innováció hatékonyságának és sikerének feltételeiről. Magyar Pedagógia, 4. sz. pp. 453-456.

Kovács Sándor (1992): Az iskolai innováció intézményesítése. Magyar Pedagógia, 4. sz. pp. 309-319.

Loránd Ferenc (1991): A kísérlet és innováció szerepe a pluralista oktatásügyben. Új Pedagógiai Szemle, 7-8. sz. pp. 9-19.

Magyar Beck István (2005): A pedagógiai innováció természete. Fejlesztő Pedagógia, 2-3. sz. pp. 4-6.

Reisz Terézia (2000): Újító pedagógusok és pedagógiai innováció. Iskolakultúra, 3. sz. pp. 3-14.

Számonkérési és értékelési rendszere:

Az osztályzat kialakításának módja:

A kurzus vizsgával zárul, melynek egy házi dolgozat elkészítésével lehet eleget tenni. A jegy megszerzésének feltétele: aláírás megléte.

Az aláírás feltétele:

a) A foglalkozásokon való részvétel (az igazolt és az igazolatlan hiányzások együttesen az összóraszám 30%-át nem haladhatják meg).

Kötelező irodalom:

Lásd a részletes tematikánál témakörönként!